

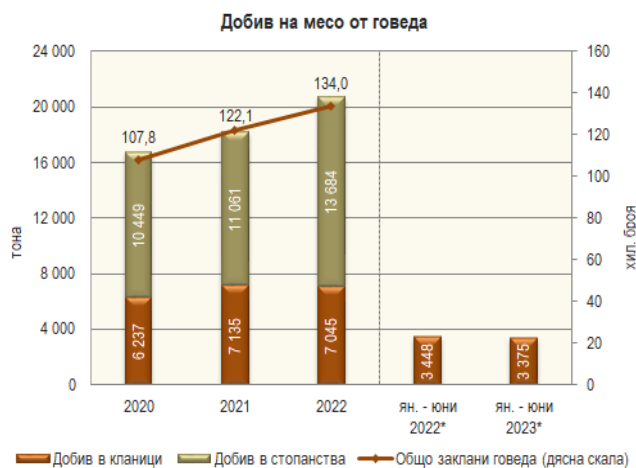
Ситуация на пазара на говеждо месо в България Септември 2023 г.

Производство

**14% РЪСТ НА ОБЩИЯ ДОБИВ НА МЕСО ОТ ГОВЕДА
ПРЕЗ 2022 Г.**

През 2022 г. в страната са произведени общо 20 729 тона месо от говеда. Количеството е с близо 14% повече спрямо предходната година, вследствие на увеличение на добива директно в животновъдните стопанства с 23,7%, до 13 684 тона (Фиг. 1). Месото, добито в тези стопанства, е предимно за собствена консумация.

Фиг. 1

Източник: Агростатистика, МЗХ; * предварителни данни

При малко по-високо средно живо тегло при клане, но при 4%-но намаление на броя на закланите говеда, производството на месо в кланиците се свива с 1,3% спрямо 2021 г., до 7 045 тона.

Предварителните данни за първите шест месеца на 2023 г. сочат леко понижение на промишленото производство на говеждо месо с 2,1% на годишна база.

Отчитайки данните за намаление на броя на животните от основните категории, определящи за производството на месо от говеда, към края на 2022 г. (в т. ч. телета за угодяване под 1 година, месодайни и млечни крави), може да се очаква общият добив на говеждо месо за 2023 г. да бъде под нивото от предходната година.

Внос

**ЗНАЧИТЕЛНО ПО-МАЛЪК ВНОС НА ГОВЕЖДО
МЕСО ПРЕЗ 2022 Г.**

Общият внос на месо от говеда през 2022 г. е в размер на 7 400,3 тона - с 23% под нивото от предходната година. Това може да се обясни с по-сериозния ръст на вносните цени спрямо 2021 г. (средно с около 44%) в сравнение с този при цените на българския пазар, което намалява атрактивността на вноса.

През последните години вносът на говеждо месо се осъществява почти изцяло от държави членки на ЕС. През 2022 г. основни доставчици са Полша, Италия и Нидерландия, следвани от Румъния, Испания, Дания и др., като при повечето от посочените страни (с изключение на Румъния и Дания) се наблюдава намаление на внесените количества на годишна база.

Внос на месо от говеда през периода 2020 – май 2023 г. (тона)

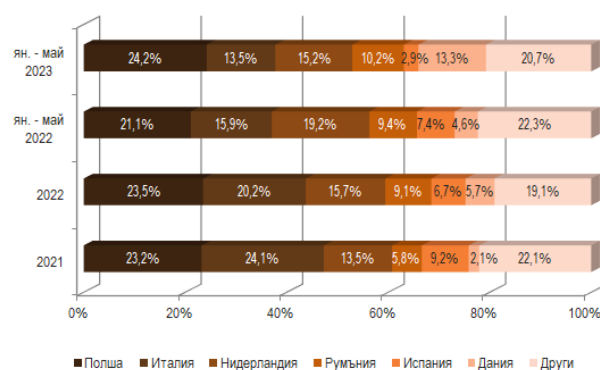
	2020	2021	2022	ян. - май 2022	ян. - май 2023	Изм. 2022/2021	Изм. ян. - май 2023/2022
Общо, в т. ч.:	8 279,9	9 613,0	7 400,3	2 808,0	2 675,7	-23,0%	-4,7%
ЕС - 27 - общо, в т. ч.:	8 278,1	9 613,0	7 400,2	2 808,0	2 675,7	-23,0%	-4,7%
Полша	2 434,2	2 229,0	1 740,7	592,7	648,2	-21,9%	9,4%
Италия	2 091,2	2 316,7	1 497,5	447,8	361,9	-35,4%	-19,2%
Нидерландия	836,9	1 295,6	1 159,6	540,0	406,0	-10,5%	-24,8%
Румъния	408,0	561,9	669,9	263,7	272,2	19,2%	3,2%
Испания	763,5	888,8	498,9	208,0	76,5	-43,9%	-63,2%
Дания	434,3	198,5	422,7	128,7	356,0	112,9%	176,6%
Ирландия	88,5	275,6	365,5	179,4	108,0	32,6%	-39,8%
Германия	214,0	239,5	241,1	117,8	223,0	0,7%	89,3%
Унгария	139,1	240,1	211,8	89,8	92,0	-11,8%	2,4%
Гърция	108,5	290,2	78,2	34,8	24,0	-73,1%	-31,0%
Други	759,9	1 077,1	514,3	205,3	107,9	-52,3%	-47,4%
Трети страни - общо, в т. ч.:	1,8	-	0,1	-	-	-	-
Аржентина	-	-	0,1	-	-	-	-
Обединено кралство	1,8	-	-	-	-	-	-

Източник: НСИ (предварителни данни за 2022 и 2023 г.) и изчисления на МЗХ

Отчитайки повишеното предлагане от местно производство на българския пазар (поради нарастване на добива и същевременно намаление на износа), изчисленията сочат, че през 2022 г. делът на вноса във вътрешното потребление на говеждо месо в страната спада до 26,7%, при 35,6% през 2021 г.

Тенденцията на намаление на импорта на говеждо месо продължава и през 2023 г. Влезлите от чужбина количества за първите пет месеца на годината са с 4,7% по-малко на годишна база, изцяло от ЕС. Най-значителни за периода са доставките от Полша, Нидерландия, Италия, Дания и Румъния, като прави впечатление нарастването на относителния дял на Дания в общия внос (Фиг. 2).

Основни доставчици на говеждо месо в България - дял от общия внос (%)

Фиг. 2

Източник: НСИ (предварителни данни за 2022 и 2023 г.)

Износ

НАМАЛЕНИЕ НА ИЗНОСА НА ГОВЕЖДО МЕСО ПРЕЗ 2022 Г., НО УВЕЛИЧЕНИЕ НА ЕКСПОРТА НА ЖИВИ ЖИВОТНИ

Износът на говеждо месо от България обикновено е ограничен, поради сравнително ниското промишлено производство в страната, както и поради факта, че се изнася сравнително голям брой живи говеда, нарастващ с бързи темпове през последните години.

През 2022 г. са изнесени 400,1 тона говеждо месо, което представлява спад от 51,7% спрямо предходната година.

Износ на месо от говеда през периода 2020 – май 2023 г. (тона)

	2020	2021	2022	ян. - май 2022	ян. - май 2023	Изм. 2022/2021	Изм. ян. - май 2023/2022
Общо, в т. ч.:	401,5	827,9	400,1	234,6	2 299,1	-51,7%	880,0%
ЕС - 27 - общо, в т. ч.:	336,4	631,4	368,5	209,9	129,5	-41,6%	-38,3%
Унгария	31,5	122,0	84,6	52,4	-	-30,7%	-
Румъния	203,9	253,3	79,9	45,9	60,2	-68,5%	31,2%
Гърция	52,5	132,5	70,9	31,8	33,9	-46,5%	6,6%
Хърватия	-	19,7	43,7	37,7	1,5	121,8%	-96,0%
Германия	19,8	40,0	42,3	16,9	16,8	5,7%	-0,6%
Други	28,7	63,9	47,1	25,2	17,1	-26,3%	-32,1%
Трети страни - общо, в т. ч.:	65,1	196,5	31,6	24,7	2 169,6	-83,9%	8683,8%
Северна Македония	59,9	137,5	22,9	22,9	-	-83,3%	-
Обединено кралство	-	58,8	7,1	1,8	4,6	-87,9%	155,6%
Турция	4,6	-	-	-	2 160,0	-	-
Други	0,6	0,2	1,6	0,0	5,0	700,0%	-

Източник: НСИ (предварителни данни за 2022 и 2023 г.) и изчисления на МЗХ
Забележка: Количествата, насочени за Турция, не са с произход България.

Общото количество, реализирано на пазарите на страните от ЕС е с 41,6% под нивото от 2021 г. Най-съществени остават изпращанията за Унгария, Румъния и Гърция (Фиг. 3), макар да намаляват съответно с 30,7%, 68,5% и 46,5% на годишна база. От друга страна, нараства износът за Хърватия (над два пъти) и за Германия (с 5,7%).

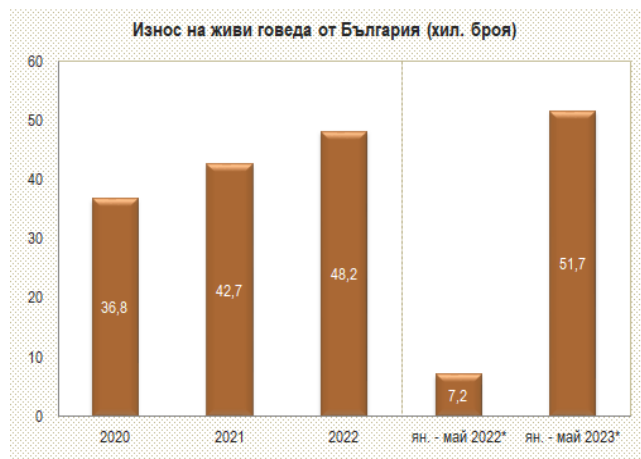
Експортираното месо от говеда за трети страни през 2022 г. е с около 84% по-малко спрямо предходната година, насочено главно за Северна Македония и Обединеното кралство.

Фиг. 3

Източник: НСИ

По предварителни данни, през първите пет месеца на 2023 г. е отчетен почти десетократно по-голям износ на говеждо месо спрямо същия период на предходната година. Това обаче е свързано с регистрираните сравнително големи количества за Турция (при липса на такива през 2022 г.), като изнесеното месо не е с български произход. В рамките на петте месеца на 2023 г. изпращанията за ЕС намаляват с 38,3% на годишна база, осъществени предимно за Румъния, Гърция и Германия.

Фиг. 4

Източник: НСИ (предварителни данни за 2022 и 2023 г.)

През 2022 г. са изнесени 48,2 хил. броя живи говеда, с 12,8% повече спрямо предходната 2021 г. и с 31% спрямо 2020 г. (Фиг. 4). Това включва главно стокови животни (само около 2 хиляди са за разплод), насочени най-вече за Турция и Албания, а в по-малък брой – за Косово, Ирак и др.

За периода януари - май 2023 г. износът на живи говеда нараства повече от седем пъти на годишна база, достигайки 51,7 хил. броя. От тях, 47,6 хил. броя са реализирани в Турция (при минимален износ за там през аналогичния период на 2022 г.), а останалите малко повече от 4 хил. броя – главно за Албания и Косово.

Цени

ТЕНДЕНЦИЯ НА ПОВИШЕНИЕ НА ЦЕНИТЕ ПО ВЕРИГАТА НА ПРЕДЛАГАНЕ НА ТЕЛЕШКО МЕСО

Под влияние на увеличените разходи за производство (поради поскъпване на фуражите, енергоносителите, ВМП и др.), през 2022 г. се наблюдава увеличение на цените на телешко месо в страната, по-съществено през втората половина на годината.

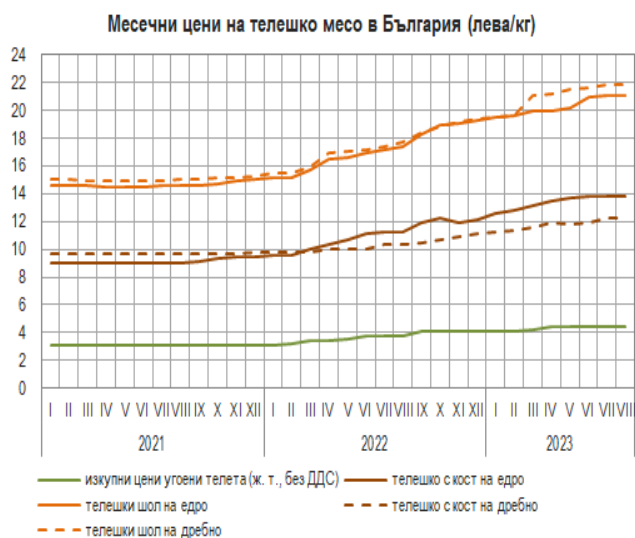
Средно за 2022 г., изкупната цена на угоени телета нараства с 19,2% на годишна база, а тези на едро и на дребно на различните разфасовки – от 6,6% (телешко с кост на дребно) до 20,2% (телешко с кост на едро).

Цени на телешко месо в България (лева/кг)

	2020	2021	2022	Изм. 2022/2021	август 2022	юли 2023	август 2023	Изменение към август 2023 (%)	
								мес. база	год. база
Изкупни цени на угоени телета (ж. т., без ДДС)	3,15	3,12	3,72	19,2%	3,82	4,41	4,42	0,2%	15,7%
Телешко месо с кост на едро	9,1	9,15	11,00	20,2%	11,27	13,84	13,84	0,0%	22,8%
Телешки шол на едро	14,43	14,64	17,20	17,5%	17,44	21,09	21,13	0,2%	21,2%
Телешко месо с кост на дребно	9,63	9,64	10,28	6,6%	10,36	12,28	12,30	0,2%	18,7%
Телешки шол на дребно	14,97	15,05	17,42	15,7%	17,72	21,82	21,89	0,3%	23,5%

Източник: САПИ (изкупна цена без ДДС, цени на едро и на дребно с ДДС)

Възходящият тренд на цените по веригата на предлагане на телешко месо като цяло продължава и през 2023 г., макар през последните няколко месеца да се наблюдават признаци на стабилизиране (Фиг. 5).

Фиг. 5

Източник: САПИ

По данни на Системата за агропазарна информация, през м. август 2023 г. средната изкупна цена на телета за угояване е 4,42 лв./кг, с 0,2% по-висока на месечна база и с 15,7% над отчетената по същото време на 2022 г.

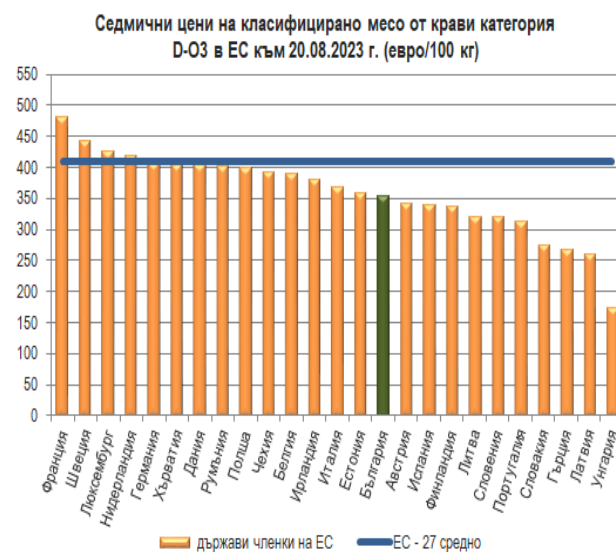
При предлагането на едро и на дребно на телешко месо с кост и телешки шол, поскъпването на годишна база е в рамките на 18,7% - 23,5%.

През следващите няколко месеца се очаква цените на телешко месо в България да

продължат да се движат над нивата отпреди една година, като зависят най-вече от развитието на цените на фуражите.

Цените на телешкото месо в страната са трудно сравними с тези в ЕС като цяло, тъй като България не докладва на Европейската комисия цени на класифицирано трупно месо от телета до 8 месеца. Класифицираното по Скалите на ЕС месо от говеда в България е предимно от крави, в т. ч. голяма част добито от животни млечно направление с нисък рандеман на кланичните трупове и слабо развита конформация. Докладват се и цени на класифицирани трупове на млади говеда от 8 до 12 месеца, които не са толкова показателни, тъй като представляват малък дял от общо класифицираното говеждо месо в България.

Към 20 август 2023 г. средната цена на класифицирани кланични трупове на крави категория D-O3 от кланиците в България е 355,04 евро/100 кг без ДДС (6,94 лв./кг), със 17,7% по-ниска на годишна база и с 13,5% под средната за ЕС (Фиг. 6).

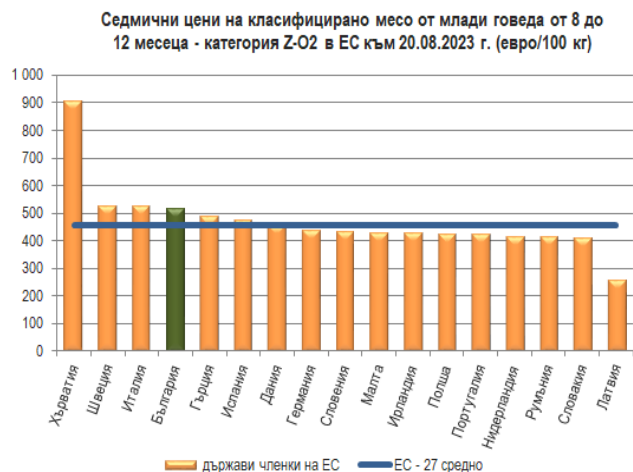
Фиг. 6

Източник: ЕК

По данни на Европейската комисия, от края на м. май 2023 г. насам като цяло се наблюдава понижение на средните цени на класифицирано месо от крави в ЕС.

Към 20 август 2023 г. средната цена на класифицирани кланични трупове на крави категория D-O3 за Съюза е 410,58 евро/100 кг (8,03 лв./кг), с 8,9% под отчетената по същото време на 2022 г.

При категорията класифицирани трупове на млади говеда от 8 до 12 месеца Z-O2 данните към 20 август 2023 г. сочат увеличение на средните цени на годишна база, което е по-чувствително в България - с близо 20%, до 517,64 евро/100 кг (10,12 лв./кг) и по-слабо за ЕС като цяло – с 3,9%, до 457,83 евро/100 кг (8,95 лв./кг).

Фиг. 7

Източник: ЕК

По държави членки, стойностите за тази категория се движат в широкия диапазон от 258,11 евро/100 кг (5,05 лв./кг) в Латвия до 911 евро/100 кг (17,82 лв./кг) в Хърватия, като цената в България е една от най-високите (с 13,1% над средната за ЕС) (фиг. 7).